

VÆKST

2021 – uge 11

Tjek vinterrapsmarkerne for angreb af lys bladplet fra nu af

– vurdér samtidig behovet for eventuel vækstregulering

I store dele af landet betød den hårde frost i februar, at den kraftige bladmasse i mange vinterrapsmarker blev svedet af, mens marker med mere snedække var mere beskyttede. Især i marker med en pt. større frisk bladmasse skal der fra nu af holdes godt øje med eventuelle forekomster af lys bladplet. Andre marker skal dog også holdes under opsyn, da der hurtigt sker nytilvækst fra de stærke hovedskud. Der meldes pt. om fund af lys bladplet i det sønderjyske og på Fyn, hvilket også kan erkendes i planteavlskonsulenternes registreringsnet, hvor der er fundet 2-75% angrebne planter i knap 30% af de undersøgte marker rundt i hele landet. Eventuel udvikling af lys bladplet i den kommende periode bør behandles. Samtidig er det vigtigt at vurdere behovet for en eventuel vækstregulering, især i meget kraftige marker med samtidig tidlig høj N-tilførsel. En eventuel vækstregulering skal foretages, når rapsen er kommet i god vækst, og senest når hovedskuddet har strukket sig 15-20 cm.

Hvilke faktorer fremmer lys bladplet

Fugtige og milde efterår og vintre og samtidig tidlig såning fremmer angreb. Ved bekæmpelse af meget svage angreb opnås 80-90% bekæmpelse, mens der kun opnås 40% bekæmpelse ved behandling af mere udbredte angreb. Bekæmpelse anbefales således ved 5% angrebne planter i de tidlige vækststadier, mens bekæmpelsestærsklen i senere stadier er højere, uden der kan angives en nøjagtig værdi. I England har man fundet, at ved 10% angrebne planter i foråret vil udbyttetabet være 3,3% eller ca. 1,5 hkg/ha ved et udbyttelniveau på 45 hkg/ha. Nedenfor ses billeder af tidlige angreb af lys bladplet, og i tabel 1 ses den vurderede modtagelighed for lys bladplet i flere af de dyrkede sorter. Det mest karakteristiske ved lys bladplet er de mange små hvide "totter" (sporehobe) omkring pletterne. Læg evt. nogle blade i en plastpose ved stuetemperatur i 2-4 dage for at få sporerne frem ved mistanke om evt. angreb.

Billede 1 og 2. Angreb af lys bladplet. De hvide sporehobe er tydelige på billede 1 (til venstre). Billede 2 (til højre) viser, at bladet ofte drejer ved angreb af lys bladplet.

Tabel 1. Oversigt over den vurderede modtagelighed for lys bladplet i flere af de dyrkede sorter.

Mindre modtagelig	Middel modtagelig	Meget modtagelig
Ambassador, Aurelia, Butterfly, DK Exsteel, Halyn, Helegant, Hitaly, INV1030, LG Aviron	Artemis, Crome, Dariot, DK Exception, DK Exclaim, DK Expansion, Hillico, PT275, Smaragd, SY Iowa	Architect, Crootwell, Dynamic, Finale, INV 1000, RGT Quizz, Temptation

Vurdering af behovet for vækstregulering

Den forholdsvis tidlige såning og det lange milde efterår betød en kraftig vækst i efteråret i mange rapsmarker. Nogle marker blev vækstreguleret i efteråret, hvor formålet med en vækstregulering primært er at forebygge, at rapsplanternes vækstpunkter løfter sig med deraf risiko for frost- og udvintringsskader. En vækstregulering i foråret har primært til formål at forebygge lejesæd. Lejesæd skal undgås, fordi afgrøden kommer til at skygge for sig selv, og det reducerer fotosyntesen i frøfyldningsfasen. Nedenstående er vigtige faktorer at forholde sig til i den nærmeste periode set ift. en vurdering af behovet for vækstregulering som en hjælpende foranstaltning mod lejesæd:

- Plantetal ift. såtidspunkt/vækststart i efteråret – jo højere plantetal ($>30-35$ pl./m²) og jo tidligere ensartet "vækststart" i efteråret (tidligere end ca. 20. august), jo større risiko for lejesæd
- Kvælstoftilførsel efterår og ved tidlig vækststart forår – jo mere kvælstof i efteråret (>50 kg N/ha), og jo mere kvælstof tilført tidligt forår (>50 kg N/ha), jo større risiko for lejesæd

Samtidig med, at beslutningen om eventuel forebyggelse af lejesæd med vækstregulering skal tages, er det vigtigt at tjekke rapsen for evt. angreb af lys bladplet, da det er afgørende for optimalt middelvalg, - sammensætning og dosering.

Anbefalede strategier ved lys bladplet og/eller vækstregulering

I tabel 2 ses vores anbefalinger til vækstregulering og/eller bekæmpelse af lys bladplet.

Tabel 2. Anbefalede strategier for dosering og middelvalg og -sammensætning ved evt. vækstregulering (hovedskuddet ca. 15-20 cm) og/eller lys bladplet ved begyndende strækning.

Rapsens kondition medio-ultimo marts	Middelvalg og dosering (l/ha)*	Bemærkninger
Middel-kraftige marker og/eller høj tidlig N-tildeling men ingen lys bladplet	0,5-0,7 l Caryx	Caryx må anvendes både efterår og forår med op til $2 \times 0,7$ l/ha. Ved forårsbehandling alene må der anvendes op til 1,4 l/ha.
Kraftige marker og/eller høj N-tildeling og samtidig lys bladplet	0,3-0,4 l Caryx + 0,4 l Prosaro <i>eller</i> 0,2-0,3 l Caryx + 0,5 l Folicur Xpert	Prosaro hhv. Folicur Xpert fra st. 31 (begyndende strækning, 10% af maks. stængellængde nået). Prosaro kun hvis der samtidig er andre svampesygdomme (phoma) i marken. For Folicur Xpert maks. 0,32 l/ha i st. 31-32 og 0,78 l/ha fra st. 33.
Svage-middel marker og samtidig lys bladplet	0,4-0,5 l Prosaro <i>eller</i> 0,4-0,5 l Folicur Xpert	
Svage-middel marker og ingen lys bladplet pt.	Afvent og hold øje med evt. begyndende svampeangreb	

* Hvis tebuconazol er brugt i efteråret, må der bruges 175 g tebuconazol i alt i hele sæsonen. Hvis tebuconazol kun bruges forår, må der bruges 250 g tebuconazol i alt i hele sæsonen. Folicur Xpert (160 g tebuconazol/l) tæller hårdere i triazolregnskabet end Prosaro (125 g tebuconazol/l).

0,5-0,6 l/ha Orius Max 200 EW (200 g tebuconazol/l) kunne også være et udmærket valg, men er først godkendt fra rapsens st. 60 (begyndende blomstring), og må kun anvendes i foråret, hvis midlet ikke er anvendt i efteråret. 0,5-0,6 l/ha Juventus (0 tebuconazol/l) har også en udmærket effekt overfor lys bladplet, men er først godkendt fra rapsens st. 65 (blomstring). Juventus indgår med 1/3 g aktivstof/l i Caryx.